

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UKA2023/48

Oktobarip 11-at 2023

Mariia Simonsen

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at henvende sig til de danske myndigheder med henblik på at søge sikret, at forsvarsaftalen af 1951 og dertil tilhørende tillægsaftaler til stadighed skal være til gavn for Grønland, både samfundsøkonomisk, arbejdsmarkedet, kompetencemæssigt og uddannelsesmæssigt
(Medlem af Inatsisartut Mariane Paviassen, Inuit Ataqatigiit)

Ordførerindlæg:

Inuit Ataqatigiit ønsker at takke forslagsstiller Marianne Paviassen for hendes forslag om, at søge sikret, at forsvarsaftalen af 1951, som blev underskrevet for 72 år siden skal være mere til gavn for vores land og anser forslaget som et nødvendigt forslag.

Der er igennem årene været mange debatter om forsvaret af vores land og amerikanernes militære tilstedeværelse. Sidst var der en stor debat i 2015 og i 2016, hvor man dengang tildelte serviceaftale om Pituffik til en amerikansk virksomhed, hvorved vores lands indtægter stort set svandt ind til ingenting, og sågar blev underskudsforretning. Dengang debatterede Inatsisartut flere forslag, hvor alle partier var enige, og de har alle tilfælles med dagens forslag, nemlig: Hvordan kan vi få økonomisk gavn og fordele ved at amerikanerne har en base her i vores land? Dette er et spørgsmål som man gentagne gange har debatteret gennem årene.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

I 2016 fremsatte det daværende Naalakkersuisut et beslutningsforslag med følgende ordlyd: " Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at gennemføre fælles dansk/grønlandske forhandlinger med USA for at sikre Grønland og det grønlandske samfund det størst mulige afkast og fordele af den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland.

Naalakkersuisut skal i medfør af Forsvarsaftalen af 1951 med efterfølgende tillægsaftaler fortsat arbejde for at sikre klare fordele i forhold til USA's aktiviteter i Grønland herunder også i forhold til entydig afklaring af miljøansvar for efterladte amerikanske militære installationer i Grønland, om nødvendigt med krav om forhandling af tillægsaftale eller genforhandling af Forsvarsaftalen af 1951."

Beslutningsforslaget blev drøftet i udenrigs- og sikkerhedsudvalget, og forslaget mødte tilslutning fra samtlige partier i forbindelse med 2. behandlingen af forslaget.

Hvad er der sket sidenhen? Det er det altovervejende spørgsmål. I årene fra 2017 til 2021 drøftede man mange politiske forhold, og det ser ud til at forsvarsaftalen er blevet nedprioriteret. Spørgsmålet blev atter genstand til debat i forbindelse med Formanden for Naalakkersuisuts åbningstale, hvor han havde et tilbageblik på Inatsisartutbeslutningen i 2016, hvor han sagde at Naalakkersuisut ønsker en tillægsaftale til forsvarsaftalen eller at man udarbejdede en helt ny forsvarsaftale. Formanden for Naalakkersuisut sagde dengang at man skal foretage en udredning om hvilke rettigheder Grønlands Selvstyre har og hvilke handlinger som Selvstyret kan foretage. Derudover skulle man indstille hvordan man kunne genforhandle den daværende forsvarsaftale samt tillægsaftale til dette, hvorved aftalen kunne blive mere til gavn for vores land.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Dette er status indtil Mariane Paviasen fremsatte sit forslag. Vi takker for at forslaget kommer netop nu, for den langsommelige behandling kan måske speedes op.

Naalakkersuisut fremsætter en ændringsforslag til Mariane Paviasens forslag, hvor de i princippet tilslutter sig forslaget og fremsætter følgende tilføjelse: " ...at igangsætte en dialog med de politiske partier, med henblik på at få identificeret konkrete dele af forsvarsaftalekomplekset, hvortil den grønlandske gavn bør styrkes, inden Naalakkersuisut henvender sig til rigsmyndighederne, for at søge sikret at Grønland får mest muligt gavn af forsvarsaftalekomplekset, både samfundsøkonomisk, indenfor arbejdsmarkedet, kompetencemæssigt og uddannelsesmæssigt ..."

Inuit Ataqatigiit tilslutter sig Naalakkersuisuts ændringsforslag, idet vi mener at det er på sin plads, at inddrage de politiske partier allerede nu. Dermed sikrer man sig, at samtlige partier står bag og kan få indflydelse. Inuit Ataqatigiit har fundet det vigtigt, at vi som land og samfund står samlet bag samarbejdet med andre lande, og når man ser tilbage til debatterne om emnet, kan vi konstatere at partierne havde stået samlet om det. Vi ønsker at vi fortsætter ad dette spor, og netop på dette vigtige spørgsmål som kan medføre store ændringer i fremtiden er det vigtigt at vi fastholder dette.

Vi kan alle tilslutte os: at amerikanerne har baser i vores land for at kunne forsvare dem selv. De ønsker at inddrage os i deres eget forsvar, men deres tilstedeværelse har i større grad ikke gavnet os som land og samfund. Når det er sagt, så må vi ikke glemme at man i de seneste år, i takt med amerikanernes større interesse for vores land også har medført en samarbejde som også medfører midler, hvilket er værd at bevare, men vi skal have i erindring at vi skal skelne den militære del og skal handle særskilt herfor.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Vi takker forslagsstilleren og håber på en god debat.